

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Euroopan alueiden komitean ehdotukset Euroopan komission vuoden 2021 työohjelmaa silmällä pitäen”

(2020/C 324/03)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK), joka

ottaa huomioon

- mukautetun komission työohjelman 2020 ⁽¹⁾
- helmikuussa 2012 Euroopan komission kanssa tehdyn yhteistyöpöytäkirjan
- AK:n painopisteet komitean viisivuotiselle toimikaudelle (2020–2025),

kannustaa Euroopan komissiota tarttumaan vuoden 2021 työohjelmansa puitteissa seuraaviin toimiin:

1. vastaamaan covid-19-kriisin antamaan varoitukseen painottamalla entistä enemmän sosiaalista hyvinvointia ja ekologista kestävyyttä sosiaalisen markkinatalouden mallissa ottaen samalla huomioon YK:n vahvistamat kestävän kehityksen tavoitteet.
2. varmistamaan, että pandemian jälkeisessä elpymisstrategiassa keskitytään Euroopan kansalaisten terveyden suojeluun ja talouskasvun elvyttämiseen EU:ssa, samalla kun strategia on täysin yhdenmukainen vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden ja EU:n Pariisin sopimuksen nojalla tekemien sitoumusten kanssa. Ilmastolakien toteuttamisessa on otettava huomioon Euroopan alueiden maantieteellinen, taloudellinen ja sosiaalinen monimuotoisuus kaikilta osin ja vahvistettava monitasoisen hallinnon periaatetta siirryttäessä kohti ilmastoneutraaliutta.
3. työskentelemään yhdessä AK:n kanssa tällaisten toimien tunnettuuden ja julkisen tuen lisäämiseksi vihreän kehityksen ohjelmaa paikallistasolla koskevan komitean Green Deal Going Local -hankkeen puitteissa.
4. sisällyttämään vihreän kehityksen ohjelmaan terveyden ulottuvuuden, edistämään terveellistä elämää kaikille, tutkimaan lähemmin terveyden, ympäristön, energian, talouden, työpaikkojen, kilpailukyyn ja ilmastonsuojelun välisiä nykyisiä yhteyksiä ja synergioita ja ehdottamaan selkeää strategiaa selviytymiskykyisten alueiden, talouksien ja yhteiskuntien rakentamiseksi pandemian jälkeisenä aikana YK:n asettaminen kestävän kehityksen tavoitteiden puitteissa.
5. toteuttamaan lisätoimia keventääkseen valtiollisille, alueellisille ja paikallisille viranomaisille covid-19-kriisin ratkaisemiseksi tehtävästä työstä aiheutuvaa taakkaa ja hyödyntämään kaikki käytettävissä olevat määrärahat Euroopan terveydenhuoltojärjestelmien tarpeiden täyttämiseen. Viruksen nopea leviäminen on lisännyt niin terveyden- kuin sosiaalihuollon paineita, samalla kun on valmistauduttava myös epidemian ”toiseen aaltoon”. Pandemiaan varautumisen rajatylittävää suunnittelua varten olisi luotava alueellisia kriisinseurantaryhmiä, joissa ovat mukana kaikki hallintotasot ja joiden toiminta ohjautuu epidemiatapausten mukaisesti ja ulottuu valtionrajojen yli.
6. tekemään yhteistyötä AK:n kanssa hallintoviranomaisten tietoisuuden ja valmiuksien lisäämiseksi, jotta pystytään käyttämään parhaalla mahdollisella tavalla eduksi vihreän kehityksen ohjelman tarjoamia mahdollisuuksia, ja samalla kannustamaan suurempien mahdollisuuksien avaamiseen paikallis- ja alueviranomaisille EU:n rahastovarojen hyödyntämiseksi, jotta voidaan saavuttaa vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet ja tukea erityisesti raja-alueita nopeuttamalla eurooppalaisen rajanylisen mekanismin käyttöönottoa.
7. edistämään ilmastopöytäkirjan yhteistyönä, jonka tavoitteena on tehostaa paikallis- ja alueviranomaisten, EU:n toimielinten ja kansalaisten välistä yhteistyötä ilmastomuutoksen torjumiseksi ja samanaikaisesti covid-19-pandemian aiheuttaman talouskriisin taltuttamiseksi, sekä katto-organisaationa, joka kokoaa kaikki sidosryhmät yhteen laatimaan ja panemaan täytäntöön paikallisia ilmastopöytäkirjoja ja vaihtamaan parhaita käytäntöjä.
8. perustamaan vihreän elpymisen foorumin, jossa AK, Euroopan komissio, paikallis- ja alueviranomaiset ja muut sidosryhmät voivat tehdä yhteistyötä vihreän kehityksen ohjelman täytäntöönpanemiseksi pandemian jälkeisen elpymisen uusissa puitteissa.

⁽¹⁾ COM(2020) 440 final.

9. varmistamaan, että vihreän kehityksen ohjelmassa esitetty tavoite myrkyttömästä ympäristöstä pilaantumisen pysäyttämisen tuloksena säilyy olennaisena osana vihreää elpymistä. Kunnianhimoinen saasteettomuustoimintasuunnitelma ilman, veden ja maaperän suojelemiseksi on välttämätön erityisesti terveyden suojelun edistämiseksi.
10. asettamaan tiukempia tavoitteita tulevaa, biologista monimuotoisuutta koskevaa EU:n strategiaa silmällä pitäen, jotta voidaan pysäyttää meneillään oleva biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen ja jotta EU saa mahdollisuuden johtaa maailmanlaajuisesti biologisen monimuotoisuuden suojelua ja ennallistamista, mikä on olennaisen tärkeää tulevien pandemioiden vaikutusten ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi, ja edistämään Euroopan metsästrategian nopeaa täytäntöönpanoa sekä huolehtimaan siitä, että otetaan käyttöön oikeanlaiset mekanismit sen varmistamiseksi, että parhaita käytäntöjä vaihdetaan ja yleistetään moninkertaisesti.
11. edistämään kestävyysperiaatteiden mukaista ja paikallista elintarviketuotantoa pantaessa täytäntöön Pellolta pöytään -strategiassa ilmoitettuja aloitteita, jotta pystytään varjelemaan biologista monimuotoisuutta, maaperää, vesiä ja meriympäristöä ja varmistamaan EU:n maataloustuottajien hyvä tulotaso niin, että turvataan samalla oikeudenmukaiset markkinahinnat ja asianmukainen markkina-asema maataloustuottajille sopeuttamalla tuotantoa markkinakysyntään yleisesti sitovalla tavalla erityisesti markkinakriisin aikana, sekä huolehtimaan siitä, että maataloustuottajia ja maaseutualueita tuetaan tarvittavia rakenteellisia muutoksia tehtäessä, jotta kyetään siirtymään kestävämmällä pohjalla oleviin elintarvikjärjestelmiin.
12. laatimaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa varten toimintasuunnitelman, jolla autetaan vahvistamaan EU:n sosiaalista ulottuvuutta ja lieventämään meneillään olevan vihreän ja digitaalisen siirtymän vaikutuksia. AK korostaa, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanolla on vahva alueellinen ulottuvuus ja että sosiaali-indikaattoreiden tulostaulua, joka nykyisin heijastaa vain kansallisia keskiarvoja, olisi vahvistettava täydentävillä alueellisilla tiedoilla.
13. sisällyttämään Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanosuunnitelmaan eurooppalaisen lapsitakuun, jonka avulla pyritään torjumaan lasten köyhyyttä ja syrjäytymistä EU:ssa.
14. tutkimaan yhteisötalouden tarjoamia mahdollisuuksia ja laatimaan yhteisötalouden toimintasuunnitelman, jossa sen periaatteet sisällytettäisiin erityyppisiin Euroopan unionin sosioekonomisiin toimintapolitiikkoihin ja edistettäisiin siten vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää ja elpymissuunnitelmaa covid-19-pandemian jälkeiselle aikakaudelle, jolloin koulutuksen, osaamisen ja työpaikkojen välinen kuilu on kurottu umpeen ja jolloin nuorisotyöttömyys asetetaan etusijalle ja edistetään sukupuolten tasapuolista edustusta.
15. esittämään vakaus- ja kasvusopimuksen kunnianhimoisen uudistuksen, jossa otetaan huomioon julkisen talouden kestäväpohjaisuuden tavoite ja koronaviruskriisistä saadut kokemukset.
16. auttamaan panemaan vauhtia julkisille ja yksityisille investoinneille, joilla voi olla konkreettisia vaikutuksia reaali-talouteen paikallis- ja aluetasolla, kiinnittäen huomiota syrjäisimpien alueiden erityistilanteeseen.
17. ehdottamaan kiireellisesti eurooppalaisen ohjausjakson ja EU:n talouden ohjausjärjestelmän perusteellista uudistamista avoimempaan, osallistavampaan ja demokraattisempaan suuntaan. Elpymis- ja palautumistukivälineen vahva yhteys eurooppalaiseen ohjausjaksoon lisää uudistusten kiireellisyyttä, jotta voidaan välttää elpymissuunnitelmien keskittyminen ja ylhäältä alaspäin suuntautuva lähestymistapa ja asettaa sen sijaan etusijalle jäsenvaltioiden välinen ja sisäinen taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus sekä EU:n kestävä elpymisen edellyttämät laadukkaat julkiset investoinnit. Uudistetussa eurooppalaisessa ohjausjaksossa, joka on Euroopan yleinen talousstrategia kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanossa kaikkialla EU:ssa, olisi otettava huomioon kumppanuuden, monitasoisen hallinnon ja alueellisen ulottuvuuden periaatteet noudattaen AK:n ehdotusta käytännesäännöistä, jotka koskevat paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista ohjausjaksoon kansallisella tasolla ja Euroopan alueiden komitean osallistumista EU-tasolla.
18. puuttamaan covid-19-kriisin aikana paljastuneeseen eurooppalaisten arvoketjujen haurauteen, yksilöimään heikkoudet ja monipuolistamaan EU:n toimitusketjujen lähteitä vähentäen niiden riippuvuutta yksittäisistä maista, vahvistaen Euroopan teollista perustaa kestäväällä tavalla ja turvaten EU:n strateginen teollinen riippumattomuus, sekä luomaan klusteripolitiikka keskeiseksi osaksi kaikkea EU:n teollisuuspolitiikkaa, joka soveltuu vahvistamaan alueellisia klustereita, verkostoja ja ekosysteemejä yhdistävien eurooppalaisten maailmanluokan klustereiden kehittämistä.

19. vaatimaan EU:n kauppasopimuksiin sisältyvien kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevien lukujen parempaa täytäntöönpanoa ja keskittymistä kauppasopimusten, myös Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa tehtävän tulevan sopimuksen, sosioekonomisten ja alueellisten vaikutusten parantamiseen laatimalla yksityiskohtaisempia alakohtaisia ja maantieteellisiä analyyseja ja vahvistamalla samalla vapaakauppasopimuksiin sisällytettäviä kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevia ehdollisuuksia. Komitea on Euroopan komission kanssa samaa mieltä siitä, että vapaa, reilu ja avoin kauppa edellyttää vahvaa ja toimintakykyistä Maailman kauppajärjestöä (WTO), ja tukee komission aikomusta käynnistää WTO:n uudistamiseen tähtäävä laaja aloite.
20. varmistamaan, että paikallis- ja alueviranomaiset saavat osallistua täysipainoisesti kauden 2021–2027 kumppanuussopimusten ja ohjelmien valmisteluun ja täytäntöönpanoon.
21. huolehtimaan siitä, että koheesiorahastojen käytön ja valtiontukisääntöjen joustavuuden lisääminen, jota tarvitaan alueiden, kaupunkien ja maaseutualueiden covid-19-kriisistä elpymisen tueksi, ei johda toimivallan keskittämiseen eikä vie paikallis- ja alueviranomaisilta näiden toimivaltuuksia.
22. hyödyntämään EU:n kaupunkiagendasta ja uudistetusta Leipzigin peruskirjasta saatuja kokemuksia järjestämällä kaupunkialueiden kestävästä kehityksen huippukokous.
23. hyödyntämään kunnostamiseen kannustavaa aloitetta ja marraskuussa 2018 hyväksyttyä asumista koskevaa kaupunkikumppanuuden toimintasuunnitelmaa asuntotarjontaa koskevan eurooppalaisen toimintaohjelman laatimiseksi, jotta asuminen otettaisiin huomioon kaikissa siihen vaikuttavissa EU:n politiikoissa.
24. ehdottamaan johdonmukaista ja kunnianhimoista, maaseutua koskevaa EU:n toimintasuunnitelmaa, joka on suunnattu erityisesti syrjäisille alueille, joita on usein laiminlyöty, ja luomaan näin tiiviimmät yhteydet maaseudulla asuviin kansalaisiin, jotka ovat jo lähtökohtaisesti enemmän eristyksissä keskitetyistä hallintojärjestelmistä. Maaseudun kuntien ja yhteisöjen elvyttäminen auttaisi EU:ta osoittamaan konkreettista tukea ja vahvistamaan legitimiyytään perustasolla.
25. tarjoamaan vahvan vastauksen Euroopan matkailun kohtaamiin haasteisiin sekä lyhyen aikavälin rahoituksella että pitkän aikavälin kriisistäelpymisstrategialla, joka tekee matkailualasta tulevaisuudessa palautumiskykyisemmän ja kestäväpohjaisemman. EU:n pitkän aikavälin talousarviossa 2021–2027 koheesiopolitiikalla on varmistettava kulttuurin ja matkailun mahdollisuuksien parempi hyödyntäminen. Painopisteinä ovat edelleen tutkimuksen ja innovoinnin vauhdittama taloudellinen kilpailukyky, digitalisaatio sekä eurooppalaista matkailua koskeva toiminta-ohjelma.
26. panemaan täytäntöön päivitetyn digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman, jotta covid-19-pandemian vaikutus sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen uudet edellytykset voidaan ottaa huomioon kaikilta osin. Toimintasuunnitelman tulisi myös vauhdittaa etäopiskeluvälineiden nopeaa kehittämistä alueilla, kaupungeissa ja maaseudulla, vähemmän kehittyneillä alueilla ja erityisesti kouluissa, tekemällä digitaalisista taidoista ja mediataidoista olennainen osa elinikäistä oppimista ja luomalla suunnitelmasta foorumi hyvien käytäntöjen jakamiselle Euroopan kuntien ja alueiden välillä sekä kaikkialla maailmassa.
27. kutsumaan paikallis- ja alueviranomaiset osallistumaan aktiivisesti digitaalisten sisämarkkinoiden toteuttamiseen hyödyntäen näiden keskeistä roolia digitaalisten palvelujen tarjoamisessa kansalaisille sekä digitaalisen infrastruktuurin luomisessa ja hallinnoinnissa, sekä varmistamaan Euroopan alueiden ja kuntien kestäväpohjaisten digitalisaatioprosessien tiiviin seurannan ja mittaamisen kiinnittäen erityistä huomiota kaupunkien ja maaseudun välisiin syviin eroihin.
28. lisäämään rahoitusta ja koulutusta, joka liittyy digitaalisen infrastruktuurin ja erityisesti 5G:n nopeaan ja kattavaan käyttöön EU:ssa, muun muassa tulevan EU:n elpymisrahaston avulla, samalla kun taataan nopeammat laajakaistayhteydet ja tarvittavat välineet maaseutu-, vuoristo- ja saarialueilla, syrjäisimmillä alueilla sekä alueilla, joilla on väestönkehitykseen liittyviä haasteita.
29. tukemaan eurooppalaisen koulutusalueen perustamista vuoteen 2025 mennessä tiiviissä synergiassa eurooppalaisen tutkimusalueen kanssa, jotta pystytään varmistamaan laadukas yleissivistävä ja ammatillinen koulutus sekä tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus koulutuksessa vastauksena väestörakenteen muutokseen ja aivovuotoon, ja kutsumaan AK mukaan koulutusta koskevien tulevien toimenpiteiden suunnitteluun ja täytäntöönpanoon sekä Euroopan uuden osaamisohjelman ja digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelman täytäntöönpanoon.

30. esittämään tieteelliseen tietoon perustuvan arvion covid-19-pandemian vaikutuksesta väestörakenteen muutokseen ja varmistamaan, että tulevat päätökset räätälöidään paikallisten tarpeiden ja erityispiirteiden mukaisesti.
31. asettamaan etusijalle tuki organisaatioille – myös voittoa tavoittelemattomille – sekä kulttuurialan ja luovien toimialojen pk-yrityksille, yksittäisille taiteilijoille ja työntekijöille, jotka ovat erityisesti kärsineet covid-19-epidemian puhkeamisesta. EU:n nykyistä kulttuurialan strategista kehystä parannettaessa ja seuraavassa Luova Eurooppa -ohjelmassa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota Euroopan rikkaan kulttuurisen kudoksen sekä alueellisten ja paikallisten erityispiirteiden ja kulttuuriperinnön vahvistamiseen ja turvaamiseen.
32. varmistamaan, että unionin kriisinjälkeinen apu ehdokasmaille ja mahdollisille ehdokasmaille tavoittaa paikallisyhteisöt ja että paikallis- ja alueviranomaiset otetaan riittävällä tavalla mukaan ja lisätään näiden vaikutusmahdollisuuksia, mikä on olennaisen tärkeää EU:n näissä maissa toteuttamien toimien demokraattisen legitimiuden vahvistamiseksi, samalla korostaen ja käsitellen edelleen vaaroja, jotka liittyvät demokratian perustaa uhkaavaan kunnallisten hallintorakenteiden valtaamiseen omien etujen edistämiseksi (local state capture).
33. lisäämään kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaisten ja näiden järjestöjen tarpeisiin kohdennettua EU:n tukea, erityisesti Välimeren alueen eteläisissä osissa sijaitsevista kumppanimaista ja itäisessä kumppanuudessa, jotta kyetään luomaan uutta dynamiikkaa hallinnonhajauttamisuudistuksille ja parantamaan tuloksia hallinnon alalla sekä lisäämään EU:n toimintapolitiikkojen hyötyjen tunnettuutta kumppanimaiden alueilla ja eri hallintotasolla. Tähän olisi sisällyttävä itäisen kumppanuuden julkishallinnon oppilaitoksen perustaminen, kuten ehdotetaan vuoden 2020 jälkeistä itäisen kumppanuuden politiikkaa koskevassa yhteisessä tiedonannossa.
34. edistämään kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista muun muassa ottamalla kumppanimaiden paikallis- ja alueviranomaiset aktiivisesti mukaan toimintaan ja tukemalla vertaisyhteistyötä kumppanuuden ja solidaarisuuden hengessä ottaen erityisesti huomioon covid-19-pandemian vakavat maailmanlaajuiset vaikutukset ja toimenpiteet sen hillitsemiseksi.
35. ottamaan paikallis- ja aluehallintotahot mukaan sukupuolten tasa-arvoa koskevan EU:n strategian täytäntöönpanoon ja seurantaan sekä sisällyttämään strategiaan selviytymiskykyä parantavia toimenpiteitä ja välineitä, joilla torjutaan covid-19-kriisin seurauksia sukupuolten tasa-arvoon liittyvissä kysymyksissä.
36. hyödyntämään Euroopan tulevaisuutta käsittelevää konferenssia otollisena tilaisuutena pohtia kansalaisten sekä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa EU:ta hankkeena, joka pohjaa demokratian, perusoikeuksien ja oikeusvaltion kaltaisiin perustaviin arvoihin, sekä tarvittavia muutoksia sen nykyisiin institutionaalisiin puitteisiin, jotta saadaan parannettua sen tehokkuutta ja legitimiyyttä ja lisättyä kansalaisten sitoutumista Euroopan yhdentymishankkeeseen.
37. kutsumaan AK:n sekä lainsäädäntävaltaa käyttävät kansalliset ja alueelliset parlamentit tinkimättömästi mukaan kaikkiin Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin elimiin, jotta prosessista tulisi mahdollisimman kansalaisläheinen, ja tekemään yhteistyötä AK:n kanssa sellaisen pilottimallin kehittämiseksi, joka mahdollistaa kansalaisten kanssa paikallis- ja alueviranomaisten välityksellä käytävän pysyvän ja suunnitelmallisen vuoropuhelun, joka on edellytys kansalaisten ja EU:n toimielinten väliselle kaksisuuntaiselle viestintäprosessille, jonka avulla voidaan myöhemmin parantaa EU:n päätöksentekoa pitkällä aikavälillä.
38. tehostamaan disinformaation torjuntaa myös paikallis- ja aluetasolla tukemalla riippumattomia faktantarkistajia, medialukutaitoa ja laadukasta journalismia korostaen samalla, että disinformaation torjuntaa ei saa käyttää tekosyynä sensuurille tai sananvapauden rajoittamiselle.
39. omaksumaan kokonaisvaltaisen toimintatavan muuttoliike-, kotouttamis- ja turvapaikkapolitiikkaan nähden periaatteinaan perustavien ihmisoikeuksien, toissijaisuusperiaatteen, yhteisvastuullisuuden sekä EU:n ja sen jäsenvaltioiden kansainvälisten velvoitteiden kunnioittaminen, varmistamaan EU:n ulkorajojen suojelun tarmokkaammin yhteisin toimin, tehostamaan laittoman muuttoliikkeen ja ihmiskaupan torjuntaa yhteistyössä EU:n kumppaneiden sekä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa ja lisäämään tukea paikallis- ja alueviranomaisille näiden keskeisessä roolissa kotouttamispolitiikoissa.
40. jatkamaan menestyksestä yhteistyötä AK:n kanssa sääntelyn parantamiseksi ja toissijaisuusperiaatteen aktiivisen toteuttamisen käsitteen edistämiseksi erityisesti EU:n politiikan täytäntöönpanon arviointia varten perustetun alueellisten keskustusten verkoston (RegHub) aloitteen ja komitean Fit for Future -foorumissa saaman uuden roolin kautta sekä tukemalla AK:ta RegHub 2.0:n kehittämisessä, jotta se voisi entistä tehokkaammin antaa oikea-aikaista

palautetta, joka perustuu käyttäjien kokemuksiin EU:n politiikan täytäntöönpanosta paikallis- ja aluetasolla, sekä vahvistamaan nämä periaatteet ja kehittämään niitä valmisteilla olevassa tiedonannossaan paremmasta sääntelystä.

41. ottamaan huomioon Euroopan komission tulevasta työohjelmasta alueparlamenteissa käydyt keskustelut toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden toteutumista tarkastelevan Euroopan komission työryhmän päätelmien sekä Euroopan alueiden komitean ja lainsäädäntävaltaa käyttävien Euroopan alue-edustajistojen konferenssin (CALRE) käynnistämän pilottihankkeen pohjalta.

AK kehottaa puheenjohtajaansa välittämään tämän päätöslauselman EU:n toimielimille ja EU:n neuvoston puheenjohtajavaltioille.

Bryssel 2. heinäkuuta 2020.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Apostolos TZITZIKOSTAS
